

Stockholm 2023-03-15

Remissvar Bättre anpassad undervisningstid i grundskolan, specialskolan och sameskolan. (U2022/04085)

Sveriges Skolledare ser att det arbete som pågår med syfte att minska den obalans som över tid uppstått mellan kraven på vad ett ämne ska innehålla och den tid som avsatts för ämnet, är en nödvändig utveckling. Såväl elevers studieresultat som lärares förutsättningar att känna tillfredsställelse med det utförda arbetet gynnas av en väl genomtänkt avvägning mellan uppgifter och tillgänglig tid. Ambitionshöjningar i läroplaner måste alltid följas av en översyn av timplanerna, det är en grundläggande förutsättning för att professionerna inom skolan ska kunna ta sitt ansvar för en högkvalitativ utbildning.

Det förslag som Utbildningsdepartementet nu presenterar har förarbetats genom Skolverkets remissförfarande där såväl det tidigare Lärarförbundet som det tidigare Sveriges Skolledarförbund har lämnat synpunkter. Båda förbunden ställde sig generellt sett positiva till de ändringar som låg i Skolverkets förslag. Det nya förbundet Sveriges Skolledare vill dock framhålla att det kan finnas fortsatta behov av ytterligare revideringar. Det är viktigt att den part som definierar uppdraget i lag och förordningar också tar långsiktigt ansvar för en rimlig balans mellan uppdrag och resurser.

I diskussionerna kring timplaneförändringarna har det förts fram oro kring försämrade möjligheter för enskilda elever att delta i undervisning i kulturskola om elevens val tas bort. Tider för skolskjutsar begränsar på vissa håll elevernas flexibilitet att medverka i aktiviteter utanför skoltid. Sveriges Skolledare vill starkt framhålla vikten av att skolskjutsarnas tider anpassas till elevernas behov istället för tvärt om. Elever som är beroende av skolskjuts för att ta sig till skolan får inte berövas möjligheten till deltagande i kulturskola.

Det har även diskuterats ifall ett borttagande av elevens val minskar elevers möjligheter att läsa ämnet modersmål. Skolverket gör bedömningen att det är relativt ovanligt med ett sådant upplägg. Sveriges Skolledare har ingen annan uppfattning utan delar Skolverkets bedömning.

Sveriges Skolledare kommenterar nedan förslagen i den ordning de presenteras i remisspromemorian.

- Elevens val ska tas bort undervisningstiden omfördelas.

Sveriges Skolledare bifaller förslaget att helt ta bort elevens val från grundskolan, specialskolan och sameskolan. Det diskuterade alternativet att behålla elevens val i en betydligt mer begränsad omfattning, hade, enligt förbundet, varit sämre.

Sveriges Skolledare ser positivt på att regeringen valt att fördela den då tillgängliga tiden mellan ämnen av olika karaktär. Grundskolan (inkl. motsvarande skolformer) har en bredd av teoretiskt och praktiskt/estetiskt inriktade ämnen som tillsammans skapar förutsättningar för skolan att främja elevernas allsidiga personliga utveckling. Alla dessa ämnen behöver tillräckliga förutsättningar i form av tid i läroplanen fördelat över stadierna.

Sveriges Skolledare anser att det är viktigt att inte försämra möjligheterna för eleverna att läsa språk och bifaller därför förslaget att undervisning i nybörjarspråk ska få erbjudas inom ramen för skolans val i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Förbundet står även bakom förslaget att begränsa möjligheten att minska antalet timmar i språkval för att bereda tid för skolans val.

- Huvudmannen beslutar om fördelning mellan årskurser av undervisningstiden.

Sveriges Skolledare har inga synpunkter på förslaget. Det förefaller rimligt att enhetlighet mellan skolformerna ska råda.

- Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att ändringarna i skollagen och skolförordningen ska träda i kraft den 1 juli 2024. Det innebär att det under en relativt lång övergångsperiod fortsätter att vara obalans mellan läroplanens innehåll och tillgänglig tid i läroplanen. Det är olyckligt att dessa reformförändringar inte kunnat samordnas på ett bättre sätt.

Sveriges Skolledare ser dock inte det som möjligt att genomföra förändringarna redan till höstterminens start 2023 då det påverkar den långsiktiga planeringen av bemanning, lokaler och andra resurser i en skola. Förbundet ställer sig därför bakom förslaget.

Förbundet bifaller också övergångsbestämmelsen att det beslut om fördelning mellan årskurser av undervisningstid inom ett stadium som fattas av en timplans nya lydelse inte ska tillämpas på årskurser som en elev har avslutat före

ikraftträdandet av timplanen. Någon annan tolkning hade inneburit avsevärda problem för organisationen av utbildningen.

De avvikelser i garanterad undervisningstid för vissa elevgrupper som kan bli följden av denna övergångsbestämmelse, behöver kommuniceras av skolmyndigheterna så att det blir tydligt att så kommer att kunna bli fallet.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledare

Matz Nilsson
Förbundsordförande

Ann-Charlotte Gavelin Rydman
Förbundsordförande